

I det følgende følger innledningen styreleder i Fiskarlaget Nord, Roger Hansen, fremførte under konferansen Kyst, fisk og framtid den 22.november 2018 i Tromsø.

FISKARLAGET NORD
Fiskarlagets servicekontor as avd nord

En framtidsrettet politikk for kystflåten?

Fiskerinæringen i Nord-Norge er utvilsomt et tema som må behandles med stor respekt.

Fiskerinæringen er nå i en brytningstid - og vi står overfor et veivalg.

Arbeidet med et nytt kvotesystem handler i utgangspunktet om forenkling og effektivisering, men det vil også bli avgjørende for hvordan fiskeflåten, landindustrien og kysten vil se ut i framtiden – det er min påstand.

Det knyttes store forventninger til den politiske ledelse og ikke minst embetsverket, som skal legge til rette for en beslutning i Stortinget om et framtidsrettet kvote- og reguleringssystem – som skal svare på sammensatte og komplekse problemstillinger – det er en formidabel oppgave.

Det er med dette utgangspunktet Fiskarlaget Nord, Sjømat Norge og FHF har gått sammen om å skape arenaen «Kyst, fisk og framtid».

Med en opplyst og kunnskapsbasert prosess mener vi i Fiskarlaget Nord at forutsetningen for å kunne komme fram til et stabilt, forutsigbart og framtidsrettet reguleringssystem er til stede.

Men, det er ikke bare myndighetene og politisk ledelse vi retter oppmerksomheten mot, det som er på trappene er av en slik betydning at vi vil at alle skal og må ha muligheten til å være med i prosess og diskusjon.

Vi har henvendt oss til Nofima og Norges Fiskerihøgskole, som sitter på forskning og kunnskap om de tema vi ønsker å få adressert.

Vi har et ønske om å få synliggjort betydningen av hva som besluttes i sentrale spørsmål knyttet til kvote og reguleringssystemet – og vi mener å ha involvert de miljøene som på den beste måten kan gjøre det på en objektiv måte.

Ikke minst håper vi å få belyst konsekvensen av å la kvote- og reguleringssystemet være som det er – for det er faktisk også et valg.

Bit dere merke i det siste jeg sa – dagens kvote og reguleringssystem bidrar til store endringer på kort tid – på sjø og land – om det blir stående som det er.

Norsk fiskerinæring og kystfiskeflåten – en suksesshistorie

Den norske fiskeripolitikken og fiskerinæringen er en historie om suksess.

Kystfiskeflåten, som jeg (Roger) representerer, har i takt med samfunnet for øvrig gjennomgått en formidabel utvikling og endring.

Vi har kommet fra fembøringen og robåten med de aller karrigste og usikre kår fiskeren i den tiden levde under, til den flåten vi stolt kan presentere i dag.

Det er gjort nødvendige grep som har bidratt til at norske fiskere i dag kan vise til gode inntekter i en fiskeflåte som drives uten subsidier og som anses å være en attraktiv arbeidsplass.

Årsakene til at det over tid har gått godt er naturligvis sammensatt, men utvilsomt er fiskeripolitikken som har vært besluttet og forvaltningen av fiskeriene en hovedårsak til at vi er der vi er i dag.

Dagens kvote- og reguleringsystem – gårdagens utfordringer

Det er rimelig klare-, men i praksis alminnelig kompliserte målsettinger som skal ivaretas ved regulering av fiskeflåten.

Som Deltakerloven lister opp innledningsvis så skal,

- Fiskeflåtens fangstkapasitet tilpasses til ressursgrunnlaget.
- Verdiskaping og lønnsomhet skal økes for å trygge bosetting og arbeidsplasser i kystdistriktene.
- Og det skal legges til rette for at høstingen av de marine ressursene fortsatt skal komme kystbefolkningen til gode.

Det trekkes frem at et av de viktigste verktøyene for å sikre at fiskeflåten skal bidra til bosetting og arbeidsplasser i distriktene, og komme kystbefolkningen til gode, er at det er et krav av det skal være aktive fiskere som eier fiskeflåten.

Og når da hensynet til effektivisering/modernisering og hensynet til distriktpolitikk gjerne anses å være i motstrid til hverandre, så skjønner vi godt at regulering av fiskeflåten handler om å finne den riktige balansen som gagnar flåte, industri og kystsamfunn.

Det er viktig å påpeke om dagens kvote- og reguleringsystem at det er rigget for å svare på konkrete utfordringen som næringen har måttet handtere – og det er grunn til å påstå at det har svart til forventningene.

Overkapasitet er i stor grad tatt ut av flåten.

Det er tillatt tilpasning på fartøynivå som har gjort at den enkelte har kunnet effektivisere og tilpasse seg med hensyn til sikkerhet og lønnsomhet.

Men så ser vi kanskje samtidig at dagens kvote- og reguleringsystem kan fremstå som mer liberalt enn nødvendig – det har ingen brems når vi er mett.

Det systemet som frem til nå har løst utfordringer som har måttet handteres, skaper nå i seg selv bekymringer.

Med såkalt fri fartøyutforming og en stadig større liberalisering av strukturpolitikken så registrerer vi at den tradisjonelle kystfiskeflåten er i endring.

«Mellomsegmentet» i flåten, altså kystbåtene fra 15 meter og opp til det som før var definert som kystflåte, erstattes løpende av det nye «stor kyst», som har bidratt til å fjerne skillet mellom kyst- og havfiskeflåten.

Endringen som skjer – skjer fort, og jeg stiller spørsmål ved om vi har kontroll på hvor vi er på vei? Det er avgjørende at vi i forbindelse med nytt kvotesystem er bevisst på hva vi vil ha, og hva som kreves for å komme dit vi vil.

Et nytt kvote- og reguleringsystem – morgendagens utfordringer

Vi ser i dag en utvikling mot en kystfiskeflåte som er mer polarisert, med en liten kystflåte i den ene enden og en langt større flåte i andre enden. Utviklingen gir grunn til å reise spørsmål:

Hva er driverne bak den utviklingen som nå skjer?

Utvikler vi en kystfiskeflåte fiskere ikke har forutsetninger for å kunne eie ved neste generasjonsskifte?

Hva er betydningen av- og ønsker vi å «ta ut» mellomsegmentet i kystfiskeflåten? Merk dere at det er snakk om å fjerne 21 meters grensen i dagens Finnmarksmodell, det må ikke tas for lett på.

Utvikler vi en kystfiskeflåte som er tilpasset- og som svarer til forventningene i resten av verdikjeden?

Skal man lande et kvotesystem som er egnet til å skape stabilitet og forutsigbarhet i næringen så mener vi disse spørsmålene er avgjørende å ta stilling til
I tillegg må vi ta diskusjonen om hva vi skal gjøre med den minste flåtegruppen, under 11 meter

Det er et faktum at det ikke er gjort noen kapasitetstilpasninger for de minste, vi lener oss på en samfiskeordning og at eiere i denne gruppen gjerne disponerer over flere fartøy for å sikre tilstrekkelig drifts- og inntektgrunnlag

Hva er en stabil, forutsigbar og ikke minst akseptabel løsning for framtiden i den minste flåten, under 11 meter?

Så reises det spørsmål om ressursrente

Hva er konsekvensen av å innføre ressursrente i kystfiskeflåten?

Bør eventuelt hele fiskeflåten likebehandles i dette spørsmålet?

En innføring av ressursrente – vil det legge til rette for ytterlig liberalisering av kvotesystemet?

Fokus på kvalitet fremstår i dag å være mer avgjørende enn kapasitetstilpasning
Hvordan stimulerer vi til å optimalisere kvaliteten på råstoffet i ett nytt kvote- og reguleringssystem?

Strukturkvotene – hva gjør vi når de skal tilbakeføres?

Blir de tilbakeført?

Vi hevder alle at kvotene skal tilbake til gruppene, men som vi kanskje får se i dag, hva er gruppene blitt til?

Hva som skjer med strukturkvotene har avgjørende betydning for hvor veldig store deler av kystflåtens kvoter skal bli plassert i årene som kommer!

Det påpekes avslutningsvis betydningen av hva som blir besluttet angående tilbakefall av strukturkvoter. Dette vil kunne dreie seg om 50 % av kystflåtens kvantum når den tid kommer – hva som besluttes i denne sammenheng er avgjørende viktig.

Fiskerne i nord har reist spørsmålene og invitert til debatt. Lykke til alle sammen.